

УДК 338.46

Панасенко І. В.

к.е.н., доцент

доцент кафедри математичного

моделювання та статистики

Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Рівень освіти здійснює безпосередній вплив на доходи та зайнятість населення. Населення, яке має вищий рівень освіти частіше легше знаходять роботу, мають кращі умови праці та більше заробляють. Рівень освіти має тісний зв'язок із тривалістю життя, здоров'ям та соціальною інтеграцією. Краще освічені люди більш залучені у суспільно-політичне життя, вони активніше долучаються до розвитку справ демократичного суспільства тощо. Четверта ціль сталого розвитку ООН до 2030 року [1,2], виконання якої здійснює також і Україна, передбачає «забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх». Ця мета гарантує отримання безкоштовної початкової та середньої освіти всіма дівчатками і хлопчиками до 2030 року. Вона також спрямована на забезпечення рівноправного доступу до недорогого професійного навчання, ліквідації гендерних і матеріальних розбіжностей і забезпечення загального доступу до якісної вищої освіти. Проте на початку карантину внаслідок пандемії коронавірусу навесні 2020 року всі заклади освіти перейшли на дистанційне навчання, що створило нові освітні та позаосвітні проблеми, з якими стикалися учасники навчального процесу: школярство, студентство, вчителі та викладачі. Проблеми організації дистанційної освіти в Україні включали в себе наступні [2, 3]: відсутність достатньої кількості викладачів/вчителів, які б мали досвід дистанційного навчання; проблеми з цифрофізацією навчальних закладів та здобувачів освіти; брак доступу до засобів навчання та покриття мережею Інтернет у малих містах/сільських населених пунктах; розгалуженість дистанційних уроків у часі; відсутність загальнодержавних методичних рекомендацій щодо організації дистанційного навчання; підвищення рівня соціального напруження як у викладачів/учителів, так і у учнів/студентів. Певними викликами у період пандеміє стало також скорочення або повна відсутність академічної мобільності як студентів, так і викладачів, послаблення партнерства, що необхідно для розвитку нових навчальних програм (зокрема, магістратури), нових дослідницьких програм та проєктів тощо.

Проте, нееволюційний, вимушений шлях переходу до дистанційної освіти в Україні, має і свої певні переваги та сильні сторони. Аналіз досвіду запровадження дистанційної освіти в інших країнах [4] дозволив виокремити сильні сторони та можливості розвитку дистанційної освіти в Україні і в постапандемічний період (табл. 1).

Таблиця 1

Сильні сторони та можливості дистанційної освіти в Україні

Сильні сторони	Можливості
Доступність отримання освіти	Підвищення рівня освіченості населення в цілому
Використання різноманітних способів донесення навчальних матеріалів	Попередження міграції студентства з регіонів та країни в цілому
Наявність індивідуального підходу з урахуванням особистих потреб учнів/студентів та персоналізація навчання	Підвищення рівня особистої мотивації учнів/студентів
Більша гнучкість у питаннях планування графіків навчального процесу	Можливість отримання освіти у провідних вишах країни та світу в цілому
Наявність «тісного» зворотнього зв'язку між студентами/учнями та викладачами/вчителями	Можливість реалізації додаткової освіти
Скорочення витрат на отримання освіти (зокрема, витрат часу на пересування до навчального закладу, витрат коштів на транспорт, оренду житла тощо)	Підвищення рівня життя населення
Усунення корупції та зловживань у навчальних закладах	
Розширення масштабів підготовки спеціалістів	

Джерело: складено автором

Безумовно, дистанційна освіта має й свої недоліки і не зможе повністю замінити навчання офлайн, проте її розвиток буде сприяти підвищенню економічного розвитку держави загалом. Для подолання недоліків дистанційної освіти необхідно запроваджувати комплексні заходи державної підтримки дистанційної освіти в Україні, розробку механізмів захисту авторського права дистанційних курсів, забезпечення закладів освіти комп'ютерною технікою та сучасним програмним забезпеченням, розробку якісного навчального матеріалу для використання у дистанційному навчанні тощо.

Список літератури

1. Стратегія розвитку вищої освіти на 2021–2023 роки / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2020. 71 с. Режим доступу: URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf. Назва з титул. екрана.
2. Коронавірус та освіта: аналіз проблем і наслідків пандемії. UNDP Україна. – Режим доступу: https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/covid-and-education.html. Назва з титул. екрана.
3. Сирбу О., Назаренко Ю. Коронавірус та освіта: аналіз проблем і наслідків пандемії. Режим доступу: <https://cedos.org.ua/researches/koronavirus-ta-osvita-analiz-problem-i-naslidkiv-pandemii/> – Назва з титул. екрана.
4. Богатко А. В., Богатко М. П. SWOT-анализ применения дистанционного обучения в республике Беларусь. Веб-программирование и интернет-технологии WebConf2018 : тез. докл. 4-й Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 14 – 18 мая 2018 г. / Белорус. гос. ун-т ; редкол.: И. М. Галкин (отв. ред.) [и др.]. Минск : БГУ, 2018. С. 46 – 47.